

ศึกษาวิธีการให้คำปรึกษาและการแนะแนวเชิงพุทธของสถานศึกษาในกรุงเทพมหานคร

An Study of Guidance and Counseling for Buddhist in Bangkok Schools

พระครูปลัดมารุต วรมงคล (กุลเพชร)

Phrakrupalad Marut Worramangkalo (Kulpeth)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Faculty of Education Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail : marut@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัย มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาพุทธวิธีการให้คำปรึกษาและการแนะแนวเชิงพุทธที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท 2) เพื่อศึกษาวิธีการให้คำปรึกษาและการแนะแนวเชิงพุทธแก่นักเรียนในสังคมปัจจุบัน 3) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ในการให้คำปรึกษาและการแนะแนวเชิงพุทธวิธีมาใช้กับนักเรียนในกรุงเทพมหานคร เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสารปฐมภูมิ เอกสารวิชาการ และงานวิจัยต่างๆ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์เอกสาร ผลการวิจัยพบว่า

1. พุทธวิธีการให้คำปรึกษาและการแนะแนวเชิงพุทธ ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท โดยนำมาประยุกต์ใช้ในสภาวะการณ์ของสังคมไทยปัจจุบันจึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนอบรมทางจิตใจของเยาวชนเป็นสิ่งสำคัญ โดยพระพุทธเจ้าทรงใช้วิธีการให้คำปรึกษาและการแนะแนวอยู่หลายรูปแบบ โดยใช้วิธีหลักคือ การให้คำปรึกษาและการแนะแนวทั้งทางสมถและวิปัสสนากรรมฐาน

2. วิธีการให้คำปรึกษาและการแนะแนวเชิงพุทธแก่นักเรียนในสังคมปัจจุบัน โดยมีหลักอริยสัจ 4 ซึ่งเป็นทฤษฎีการแก้ไขปัญหาที่สำคัญในทางพระพุทธศาสนา ที่แก้ไขปัญหาต่างๆได้ตรงจุด และหลักภาวนา 4 เป็นกระบวนการพัฒนาที่สมบูรณ์ในทางพระพุทธศาสนาพัฒนาของความเป็นมนุษย์ในความต้องการในปัจจุบัน 4 สำหรับให้อัตภาพร่างกายสามารถดำรงอยู่ได้

3. วิเคราะห์ในการให้คำปรึกษาและการแนะแนวเชิงพุทธวิธีมาใช้กับนักเรียนในกรุงเทพมหานคร โดยผู้ให้คำปรึกษาและการแนะแนว ประกอบด้วย พระสงฆ์ พ่อแม่ผู้ปกครอง และครูบาอาจารย์ ซึ่งเป็นผู้มีความใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อนักเรียนในฐานะเป็นผู้สั่งสอน อบรม ฝึกหัดนักเรียนให้อยู่กรอบวินัย และปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักศีลธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะต้องชี้แนะวิธีการดำเนินชีวิตดีงาม มีความถูกต้องตามหลักปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว และสังคม

คำสำคัญ : การให้คำปรึกษา, การแนะแนวเชิงพุทธ, สถานศึกษาในกรุงเทพมหานคร.

Abstract

The research study studied the methods of counseling and Buddhist guidance of schools in Bangkok. It is a qualitative research. The objectives are 1) to study the Buddhist methods for Buddhist counseling and guidance That appears in the Theravada Buddhist scriptures. 2) To study the methods of Buddhist counseling and guidance for students in the present society. 3) To study and analyze the Buddhist counseling and guidance for students in Bangkok. By studying from primary documents Academic documents and various researches use content analysis and document analysis the result of research:

1. Buddhist methods for Buddhist counseling and guidance That appears in the Theravada Buddhist scriptures, applied in the current Thai society situation, therefore needs to be trained the mental training of youth is important. The Lord Buddha uses various methods of counseling and guidance. By using the main method is Counseling and guidance for both meditation and meditation.

2. Methods of Buddhist counseling and guidance for students in today's society With the Four Noble Truths principles, which are the theories to solve important problems in Buddhism Which solves various problems at the right point and the principle of prayer 4 is a complete development process in Buddhism, the development of humanity in the need for factor 4 for the physical condition to exist.

3. Analyze Buddhist counseling and guidance for students in Bangkok With counselors and guidance consisting of monks, parents, guardians And teachers Which is close and influential to students as instructors, train students to stay disciplined And behave correctly according to morals, especially ethics, must guide the way of living a good life Accurate according to the principles of interaction in the family and society.

Keywords : Counseling , Buddhist Guidance, Schools in Bangkok..

บทนำ

สังคมไทยในอดีตที่แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ด้วยสิ่งแวดล้อมและสภาพจิตใจของคนในสังคมซึ่งมีคำขวัญที่กล่าวว่า “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” และ “สยามเมืองยิ้ม” แต่ในสภาพสังคมปัจจุบันอาจจะมีคนบางคนไม่เห็นด้วย เพราะสังคมปัจจุบันนี้ เปลี่ยนแปลงไปมากจนน่าเป็นห่วง โดยเฉพาะเยาวชนที่จะเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคตคว่าจะมีพฤติกรรมเป็นอย่างไรในท่ามกลางของปัญหา ซึ่งรองเลขาธิการคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวถึงสภาพของสังคม และปัญหาคุณธรรมของเยาวชนกล่าวไว้ว่า

“ถ้ามองจากที่สังคมสะท้อนให้เห็นเด็กและเยาวชน จะเป็นเรื่องของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ปัญหาเด็กติดยาเสพติด ปัญหาโรคเอดส์ การมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม และการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาการใช้ความรุนแรง เช่น ปัญหาเด็กยกพวกตีกัน ส่วนเรื่องอื่นๆ อาจจะยังไม่ชัดเจน เด็กที่อยู่ในเมืองอาจจะมีปัญหาความฟุ้งเฟ้อ ไม่ประหยัด ซึ่งสังคมอาจมองว่าปัญหาคุณธรรมและปัญหาจริยธรรมเสื่อมลง และเป็นปัญหาสังคมโดยรวมซึ่งเกี่ยวพันไปถึงเด็กด้วย (มณฑนา สังฆะภรณ์, 2550 : 2-3)

สอดคล้องกับสภาวะของปัญหา และความเปลี่ยนแปลงของเยาวชนที่ปรากฏชัดในสื่อต่างๆ ของสังคมไทยในปัจจุบัน ได้ส่งอิทธิพลรุนแรงอย่างตัวเนื้อต่อเยาวชน โดยเฉพาะความชื่นชอบในวัตถุต่างๆ มีพฤติกรรมเลียนแบบที่ไม่พึงประสงค์ ขัดต่อระบบศีลธรรม จริยธรรม ความเป็นพุทธที่ควรยึดถือปฏิบัติ ซึ่งนักวิชาการด้านจิตวิทยาได้สะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ เกิดลักษณะความอยากรู้อยากเห็น อยากรู้อยากลอง ชอบความตื่นเต้น ความสนุกสนานท้าทาย ต้องการเด่นดัง เป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ และผู้ใหญ่ ทำให้วัยรุ่นมีการแสดงออก ขาดความยับยั้งชั่งใจ ขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ และทักษะการแสดงออกที่ถูกกาลเทศะ และมีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงได้ง่าย ทั้งนี้เพื่อขอเชิญหรือตอบสนองความต้องการทางอารมณ์บางอย่างที่ยังขาดอยู่ พฤติกรรมเสี่ยงอาจทำให้ปัญหาด้านอารมณ์หายไปชั่วคราว วัยรุ่นจึงมีพฤติกรรมเสี่ยงเกิดขึ้นได้ซ้ำๆ เมื่อทำแล้วเกิดความพอใจก็จะทำต่อเนื่องติดเป็นนิสัย (สำนักพัฒนาสุขภาพจิตเด็กและสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์, 2547 : ค)

ดังนั้น การจะหาข้อมูลยุติปัญหาพฤติกรรมเยาวชน อันเป็นอนาคตของชาติได้จะต้องมีกลุ่มบุคคลหรือองค์กรต่างๆ เข้ามาเป็นเจ้าภาพมีส่วนร่วมของการสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นแก่สังคมปราศจากการทะเลาะวิวาท ยกพวกทำร้ายร่างกายจนถึงแก่ชีวิตที่เกิดขึ้นในสถาบันต่างๆ และจะต้องเร่งรีบช่วยเหลือเยาวชนที่มีปัญหาเหล่านั้น จำเป็นต้องมีผู้ใกล้ชิดให้ความช่วยเหลือ มีความเมตตาใคร่หวังดีต่อวัยรุ่นอย่างแท้จริงก็ต้องอาศัยสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นสถาบันที่เกี่ยวข้อง และใกล้ชิดกับเยาวชนโดยตรงของการปลูกฝัง ชี้นำแนวทางที่ถูกต้องที่เหมาะสมแก่วัยรุ่นได้

แต่ตรงกันข้าม ในสภาพปัจจุบัน สถาบันครอบครัวไม่อาจเป็นที่พึ่งให้สถาบันครอบครัวได้ เพราะกระแสวัฒนธรรมตะวันตกที่หลั่งไหลเข้ามาโดยไม่ขาดสาย โดยขาดการคัดสรรและการควบคุมที่ดี ทำให้สังคมกลายเป็นสังคมนิยมวัตถุนิยม หรือสังคมบริโภคนิยมที่ขาดความคิดสร้างสรรค์ ขาดการพึ่งตนเอง เป็นผลทำให้โครงสร้างทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป สถาบันหลักของสังคมไทย เช่น ชุมชนในชนบท สถาบันครอบครัวล่มสลาย เกิดปัญหาสังคมขึ้นมากมาย โดยสถาบันหลัก 3 สถาบัน คือ บ้าน วัด โรงเรียน ที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาบรมเยาวชนมาตั้งแต่ต้น คงเหลือเพียงสถาบันโรงเรียนที่ยังคงทำหน้าที่หลักอยู่ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคลากรในสถาบันการศึกษาก็คือ “ครู” ต้องเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพในทุกด้าน ทั้งในด้านวิชาการ และด้านคุณธรรม จริยธรรม “ครู” จึงเป็นบุคลากรที่สำคัญในชีวิตของคน เพราะทุกคนต้องมีครู แต่ทั้งนี้ครูไม่ใช่เป็นเพียงผู้สอนหรือผู้บอกวิชาเพื่อหาเลี้ยงชีพเท่านั้น ครูที่แท้จริงต้องทำหน้าที่ที่ถูกซึ้งผิด อบรมสั่งสอนคุณธรรม สำหรับยกระดับจิตวิญญาณของมนุษย์ให้สูงยิ่งกว่าสัตว์เดรัจฉานด้วย เพื่อให้เยาวชนเติบโตโดยสมบูรณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556 : 12)

การช่วยเหลือวัยรุ่นที่มีปัญหา ต้องใช้ความมั่นคงทางจิตใจ ให้เกียรติต่อความคิดเห็นและความรู้สึกของวัยรุ่น มีเจตคติที่ดีว่าเขาจะเปลี่ยนแปลงได้ พยายามช่วยเหลืออย่างจริงใจ สิ่งที่สำคัญต้องรักษาปัญหาของเขาไว้เป็นความลับ หากไม่ได้รับอนุญาตให้เปิดเผย แต่หากปัญหาเหล่านั้นเป็นเรื่องร้ายแรงควรพูดคุยให้วัยรุ่นรับรู้ถึงความจำเป็น ที่จะต้องบอกให้บุคคลอื่นที่สามารถช่วยเหลือและรับทราบปัญหานั้น (มณฑนา สังฆะกฤษณ์ : 23) .การช่วยเหลือเยาวชนในระบบโรงเรียน ปราชญ์ บุญยวงศ์วิโรจน์ อธิบดีกรมสุขภาพจิต ได้กล่าวถึงความสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่สุขตามที่สังคมมุ่งหวังต้องผ่าน กระบวนการศึกษา (สำนักพิมพ์สุขภาพจิตและสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์, 2547 : ค)

กระบวนการศึกษาที่ว่านี้ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) กล่าวถึงความจำเป็นของการแนะแนวตามหลักพระพุทธศาสนาไว้ว่า หน้าที่ของการแนะแนว คือ การช่วยให้คนอื่นพึ่งตนเองได้ และสอดคล้องกับหลักการ ที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา คือ **อตตahi อตตโน นาโถ** (ตนเป็นที่พึ่งของตน) (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2544 : 6-7) ซึ่งโดยทั่วไปคนทั้งหลายยังช่วยเหลือตนเองได้ไม่เต็มที่หรือมีระดับแห่งการพึ่งตนเองยังไม่สมบูรณ์ จึงต้องการผู้มาช่วยแนะบอกทาง เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในระดับที่สูงยิ่งขึ้นไป โดยใช้ภาษา วิธีการ และกิจกรรมต่างๆ เข้ามาช่วยเหลือ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้แนะแนวและบุคคลผู้ที่จะให้ความช่วยเหลือผู้เรียนด้วยวิธีการทางจิตวิทยาแนะแนวนี ปัจจุบันมีหลายกลุ่ม เช่น จิตแพทย์ ครู พระสงฆ์ และผู้มีอาชีพการให้คำปรึกษาโดยตรง ได้แก่ นักจิตวิทยาการให้คำปรึกษา โดยใช้วิธีการเรียกว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยา (Counseling) กับผู้มาขอรับความช่วยเหลือ (Client) เพื่อช่วยให้ผู้มีปัญหาสามารถเข้าใจปัญหาของตนเองอย่างชัดเจน ปรับปรุงทักษะการตัดสินใจและการแก้ปัญหา จนสามารถปรับปรุงพัฒนาตนเองดีขึ้นได้ (วัชรทรัพย์มี, 2525 : 5)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพุทธวิธีการให้คำปรึกษาและการแนะแนวเชิงพุทธ ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท
2. เพื่อศึกษาวิธีการให้คำปรึกษาและการแนะแนวเชิงพุทธแก่นักเรียนในสังคมปัจจุบัน
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ในการให้คำปรึกษาและการแนะแนวเชิงพุทธวิธีมาใช้กับนักเรียนในกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาข้อมูลจากพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา หนังสือและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำมาวิเคราะห์สรุปข้อมูลในเชิงพรรณนาจากคัมภีร์พระพุทธศาสนา ละจากเอกสารงานวิชาการทั้งหลายที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้สร้างสรรค์ไว้ซึ่งเป็นประโยชน์ยิ่งในการวิจัยครั้งนี้ โดยผลของการศึกษาแต่ละประเด็นตามวัตถุประสงค์มีข้อสรุป ดังต่อไปนี้

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงเอกสาร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยศึกษาจากข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสารปฐมภูมิ จากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพุทธศักราช พร้อมทั้งอรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา และปกรณ์วิเสสที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาเอกสารทุติยภูมิ จากเอกสารวิชาการ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการหรือเทคนิคการให้คำปรึกษาและการแนะแนว

3. เมื่อศึกษาวิเคราะห์แหล่งข้อมูลทั้งสองส่วนแล้ว นำมาสังเคราะห์ถึงเทคนิคกระบวนการที่เป็นพุทธวิธีการให้คำปรึกษาและการแนะแนวเชิงพุทธ นำมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพและความพร้อมด้านร่างกาย และพัฒนาแนวคิดจิตสำนึกมีคุณธรรม จริยธรรม ในการดำเนินชีวิต

4. สรุปผลของการศึกษา และนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษามาเป็นแบบอย่างสำหรับประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะยึดหลักในศีลธรรมในการดำเนินชีวิต

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ศึกษาวิธีการให้คำปรึกษาและการแนะแนวเชิงพุทธของสถานศึกษาในกรุงเทพมหานคร” ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาไว้ 3 ประการ คือ (1) พุทธวิธีการให้คำปรึกษาที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท (2) เทคนิคการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในสังคมไทยปัจจุบันและ (3) วิเคราะห์เทคนิคการให้คำปรึกษาด้วยพุทธวิธีมาใช้นักเรียน

1. เพื่อศึกษาพุทธวิธีการให้คำปรึกษาและการแนะแนวเชิงพุทธ ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า

ได้ค้นพบประเด็นที่สำคัญสำหรับนำมาประยุกต์ใช้ในสภาวะการณ์ของสังคมไทยปัจจุบันตามที่ได้ปรากฏให้เห็นตามหนังสือสิ่งพิมพ์ต่างๆซึ่งมีความเกี่ยวกับพฤติกรรมของพลเมืองที่เป็นไปในแนวทางที่ผิดต่อหลักศีลธรรมมากขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มของเยาวชน เช่น การทำร้ายร่างกาย การกระทำความผิดตามหลักประเพณี และการก่อคดีอาชญากรรมในรูปแบบต่างๆ ด้วยเหตุนี้ การนำเทคนิคการให้คำปรึกษาและการแนะแนวที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธ ศาสนาเถรวาท มาใช้ในการแก้ปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนอบรมทางจิตใจของเยาวชนเป็นสิ่งสำคัญ โดยเรื่องนี้พระพุทธองค์ทรงใช้วิธีการให้คำปรึกษาและการแนะแนวอยู่หลายรูปแบบ แต่ที่สำคัญทรงใช้คำปรึกษา 2 วิธี คือ (1) ตามหลักสมถกรรมฐาน หมายถึง การฝึกจิตให้สงบโดยมุ่งเน้นการฝึกจิตให้มีความเข้มแข็ง มีสมาธิในการเผชิญกับปัญหา ความทุกข์ที่ตนได้ประสบอยู่ และทำจิตให้ปราศจากนิวรณ์ แล้วยกจิตของตนขึ้นสู่สมาธิ อภิญญา และเพื่อเตรียมจิตขึ้นสู่วิปัสสนา (ปัญญา) นับว่าเป็นกระบวนการให้คำปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของแต่ละบุคคลเป็นเรื่องสำคัญ และ (2) ตามหลักวิปัสสนากรรมฐาน หมายถึง การฝึกฝนบุคคลให้เกิดสติปัญญารู้เท่าทันความเป็นจริง คือมีความคิดที่ประกอบด้วยหลักสัมมาทิฐิไม่ถูกครอบงำด้วยความยินดียินร้ายของอำนาจกิเลสโดยการกำหนดพิจารณาองค์ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งสติ 4 อย่าง ได้แก่ กาย เวทนา จิต ธรรม ตามสภาพความจริงของจิตที่รู้อารมณ์แต่ละขณะ และตั้งมั่นเฝ้าดูอย่างมีสติบ่อยๆ ถึงแม้จะทันบ้างไม่ทันบ้างก็ตาม ถือว่าเราได้ทำหน้าที่ของผู้ปฏิบัติและผู้สืบทอดอายุพระพุทธศาสนา และเพื่อสร้างเหตุปัจจัยอันจะนำไปสู่ความหลุดพ้นจากบ่วงแห่งมารทั้งหลายได้ด้วยปัญญา

สรุปความว่า การให้คำปรึกษาและการแนะแนวทั้งทางสมถและวิปัสสนากรรมฐาน มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ แบบองค์รวม (ไตรสิกขา) ไม่แยกส่วนประกอบของการให้คำปรึกษาและแนะแนวระหว่างกายกับใจ และต้องเป็นไปตามลักษณะนิสัย หรือความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยพระพุทธองค์ทรงใช้ให้คำปรึกษาและการแนะแนวสั่งสอนพุทธบริษัทโดยมียึดตาม หลักจริต 6 เป็นองค์ประกอบสำคัญทั้งในการประกาศพระศาสนา และการสร้างศรัทธาให้พุทธบริษัทได้ปฏิบัติตามตราบจนปัจจุบัน

2. เพื่อศึกษาวิธีการให้คำปรึกษาและการแนะแนวเชิงพุทธแก่นักเรียนในสังคมปัจจุบัน พบว่า

เทคนิคการให้คำปรึกษาและการแนะแนวแก่นักเรียนในสังคมไทยปัจจุบัน ถือเป็นเรื่องสำคัญสำหรับนำมาใช้เพื่อพัฒนาปัญญาของเยาวชนให้เป็นที่ไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการมีจิตสำนึกในหลักศีลธรรม จริยธรรม อันเป็นบรรทัดฐานความดีงามของชาวพุทธ

ซึ่งมีพระธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นทิศทาง หรือเป็นกรอบสำหรับควบคุมความประพฤติในทางกาย ทางวาจา และทางใจ โดยมี หลักอริยสัจ 4 ซึ่งเป็นทฤษฎีการแก้ไขปัญหาที่สำคัญในทางพระพุทธศาสนา ที่แก้ไขปัญหาต่างๆได้ตรงจุด ซึ่งไม่เฉพาะแต่การแก้ปัญหานักเรียนเท่านั้น ส่วนการแก้ปัญหาเรื่องอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมที่ทุกคนให้ความเห็นว่า เป็นปัญหา และปัญหานี้จะต้องได้รับการแก้ไขเป็นการเร่งด่วนเพื่อนำมาซึ่งความสงบสุขส่วนรวมของสังคม จะต้องดำเนินการแก้ไขตามแนวทางนี้

จะเห็นว่า นอกจากการแก้ปัญหตามหลักอริยสัจแล้ว ยังมีหลักการพัฒนาที่สมบูรณ์อีกประการหนึ่ง คือ หลักภาวนา 4 ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาที่สมบูรณ์ในทางพระพุทธศาสนาเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุผลว่า หากมีการแก้ปัญห แต่ขาดการพัฒนาถือว่าการแก้ปัญหานั้น ไม่ได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และการแก้ปัญหานั้นถือว่าไม่สมบูรณ์แบบของความเป็นมนุษย์ เพราะวามมนุษย์นั้นมีองค์ที่สำคัญคือ กายกับใจ ดังนั้น การพัฒนาตามหลักภาวนาคือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักให้คำปรึกษาและการแนะแนว แม้นักจิตวิทยาที่ต้องอาศัยหลักการนี้ในการแก้ไปป้องกัน และการพัฒนาของความเป็นมนุษย์ได้ตรงจุด ซึ่งเกี่ยวเนื่องด้วยความทุกข์ ได้แก้ความต้องการในปัจจุบัน 4 สำหรับให้อัตภาพร่างกายสามารถดำรงอยู่ได้

อย่างไรก็ตาม ความต้องการปัจจัย 4 ในหมู่ของนักเรียนเยาวชนปัจจุบัน ได้หันเหไปตามกระแสการบริโภคนิยมมากขึ้น และเกิดกำลังความสามารถของตัวเองที่จะหาทรัพย์เพื่อปรนเปรอตนหาความต้องการของตัวเองให้เกิดความพอดี โดยเฉพาะต้องการให้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ต่างๆ ในปัจจุบัน จึงทำให้กลุ่มเยาวชนตามที่ได้ปรากฏในหน้าสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น การล่อลวงละเมิดในทรัพย์สิน การกระทำความผิดในลูกเมียของผู้อื่น หรือการก่อคดีอาชญากรรมต่างๆ จนกระทั่งมีการทำลายถึงแก่ชีวิต โดยปัญหาเหล่านี้ถือเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศที่จะต้องช่วยกันป้องกันแก้ไข และพัฒนาเป็นการเร่งด่วน

แต่การแก้ไขปัญหทั้งหมดที่กล่าวมา ไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะผู้นำในองค์กรต่างๆตลอดจนผู้นำประเทศ ก็ได้ใส่ใจให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนาอย่างสุจริตใจ จึงทำให้การแก้ปัญหไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะไม่รู้จักปัญหา คือ แก้ไขปัญหาแบบแยกส่วนประกอบ และก็ได้สืบสาวถึงรากเหง้าแห่งปัญหาอย่างชัดเจน อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของระบบสังคมสมัยใหม่ โดยเรื่องนี้พระพุทธร่องค์ทรงวางรากฐานการแก้ปัญหาวี้อย่างชัดเจนคือ หลักอริยสัจ 4 โดยการสืบสาวสาเหตุที่มาของปัญหา เมื่อรู้สาเหตุของปัญหาแล้ว ก็ฝึกฝนพัฒนาแบบองค์รวมไตรสิกขา ระหว่างการพัฒนาทางกายกับการพัฒนาทางใจอันเป็นองค์ประกอบสำคัญของมนุษย์ในเมื่อมนุษย์มีการพัฒนากายกับใจได้สมบูรณ์บริบูรณ์แล้ว ก็นำไปสู่ผล กล่าวคือ ความสุขทั้งมวลของมนุษย์ชาติ

3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ในการให้คำปรึกษาและการแนะแนวเชิงพุทธวิธีมาใช้กับนักเรียนในกรุงเทพมหานคร พบว่า

ผู้ให้คำปรึกษาและการแนะแนว ประกอบด้วย พระสงฆ์ พ่อแม่ผู้ปกครอง และครูบาอาจารย์ ซึ่งเป็นผู้มีความใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อนักเรียนในฐานะเป็นผู้สั่งสอนอบรม ฝึกหัดนักเรียนให้อยู่กรอบวินัยและปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักศีลธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะต้องชี้แนะวิธีการดำเนินชีวิตดีงาม มีความถูกต้องตามหลักปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว และสังคม ฉะนั้น ผู้ให้คำปรึกษาและการแนะแนวนอกจากจะมีหน้าที่หลักคือการให้คำปรึกษาและการแนะแนวแล้ว ต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่กับนักเรียนด้วย เพื่อว่านักเรียนจะได้นำไปเป็นแบบอย่างของการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม ไม่ผิดหลักศีลธรรม จริยธรรม ความเป็นชาวพุทธ คือต้องตระหนักรู้เสมอว่า การกระทำใดๆ ลงไปต้องคำนึงถึงการไม่เบียดเบียนทั้งตนเอง และผู้อื่น อันเป็นเป้าหมายหลักที่พระพุทธศาสนาต้องการให้เกิดมีขึ้นกับพุทธบริษัท

ผู้รับคำปรึกษาและการแนะแนว หมายถึง นักเรียนในสังคมไทยปัจจุบัน ซึ่งเป็นบุคลากรที่สำคัญของการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าในภายหน้า แต่นักเรียนในปัจจุบันมีพฤติกรรมก้าวร้าวเพิ่มมากขึ้น

และเป็นปัญหาใหญ่ที่สังคมต้องการแก้ไขให้หมดไปจากสังคม แต่เป็นการยากที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวเหล่านี้ให้หมดไป เพราะสังคมปัจจุบันมีสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยปัญหาคือเริ่มตั้งสถาบันครอบครัว สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองการปกครอง คือเกิดความไม่ไว้วางใจกัน มีความขัดแย้ง ตั้งแต่ระดับต้นจนสูงสุด คือ ความขัดแย้งระหว่างประเทศ เช่น อย่างเป็นอยู่ในปัจจุบัน

สำหรับเนื้อหาให้คำปรึกษาและการแนะแนว ที่นำมาใช้เพื่อสั่งสอน อบรม พัฒนานักเรียน คือ อริยสัจ 4 กาวนา 4 และสิกขา 3 ซึ่งเนื้อหาที่นำมาดำเนินการให้คำปรึกษาและการแนะแนวนี้มีความเกี่ยวข้องกันไม่สามารถที่จะแยกออกจากกันได้ เนื่องจากกว่าหลักการ ที่กล่าวมาทั้งหมดล้วนแล้วมีเป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนามนุษย์แบบองค์รวม ไม่แยกส่วนประกอบของการให้คำปรึกษาและการแนะแนว โดยหลักการนี้ พระพุทธองค์ทรงได้สั่งสอนพุทธบริษัทให้ดำเนินชีวิตตามหลักอริยมรรคเพื่อการหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง โดยเฉพาะสำหรับนำมาให้คำปรึกษาและการแนะแนวนักเรียนนั้น คือต้องการพัฒนานักเรียนแบบหยั่งยืนของความเป็นมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา ให้มีความสมดุลมีความเจริญก้าวหน้าตามด้วย โดยเฉพาะด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และมีความคิดเห็นเป็นประชาธิปไตย ไม่ถูกครอบงำด้วยอำนาจของกิเลสที่เป็นผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศชาติ

เป้าหมายการให้คำปรึกษาและการแนะแนว คือ การพัฒนานักเรียนให้มีความเจริญงอกงามทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยทางพระพุทธศาสนา เรียกว่า การพัฒนาตามหลักไตรสิกขา อันเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ โดยเฉพาะการพัฒนาความรู้เกิดจากภายนอกมีสภาพสิ่งแวดล้อมรอบข้างของสังคม เรียกว่า ปรโตโฆสะ แล้วส่งอิทธิพลต่อภายในจิตใจของเยาวชน คือการรับรู้อย่างถูกวิธีมีความคิดเป็น โยนิโสมนสิการ อันเป็นรากฐานของความคิด คิดดี พุทธิ และการกระทำต่างๆ ในทางที่ดี มีสัมมนาภิภูมิจึงเป็นแก่นกลางสามารถพัฒนาองค์ความรู้ให้เจริญก้าวหน้าตามคติทางพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปแก้ไขปัญหามาของชีวิตได้ อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของวิถีชีวิตของมนุษย์ เรียกว่า ประโยชน์ ทั้งประโยชน์ตน ประโยชน์ผู้อื่น ประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วม ทั้งรูปธรรม และนามธรรม ซึ่งจะช่วยให้ทั้งตนและผู้อื่นก้าวหน้าไปในการบรรลุประโยชน์ทั้งสามในที่สุด ซึ่งเป็นที่ต้องการและเรียกหาในสังคมไทยปัจจุบัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพุทธวิธีการให้คำปรึกษาและการแนะแนวเชิงพุทธ ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า

การให้คำปรึกษาและการแนะแนวทั้งทั้งทางสมถและวิปัสสนากรรมฐาน มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ แบบองค์รวม (ไตรสิกขา) ไม่แยกส่วนประกอบของการให้คำปรึกษาและแนะแนวระหว่างกายกับใจ และต้องเป็นไปตามลักษณะนิสัย หรือความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยพระพุทธองค์ทรงใช้ให้คำปรึกษาและการแนะแนวสั่งสอนพุทธบริษัทโดยมียึดตาม หลักจริต 6 เป็นองค์ประกอบสำคัญทั้งในการประกาศพระศาสนา และการสร้างศรัทธาให้พุทธบริษัทได้ปฏิบัติตามตราจนปัจจุบัน

2. เพื่อศึกษาวิธีการให้คำปรึกษาและการแนะแนวเชิงพุทธแก่นักเรียนในสังคมปัจจุบัน พบว่า

เทคนิคการให้คำปรึกษาและการแนะแนวนักเรียนในสังคมไทยปัจจุบัน ถือเป็นเรื่องสำคัญสำหรับนำมาใช้เพื่อพัฒนาปัญญาของเยาวชนให้เติบโตในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการมีจิตสำนึกในหลักศีลธรรม จริยธรรม อันเป็นบรรทัดฐานความดีงามของชาวพุทธ ซึ่งมีพระธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นทิศทาง หรือเป็นกรอบสำหรับควบคุมความประพฤติในทางกาย ทางวาจา และทางใจ โดยมี หลักอริยสัจ 4 ซึ่งเป็นทฤษฎีการแก้ไขปัญหาที่สำคัญในทางพระพุทธศาสนา ที่

แก้ไขปัญหาต่างๆได้ตรงจุด ซึ่งไม่เฉพาะแต่การแก้ปัญหานักเรียนเท่านั้น ส่วนการแก้ปัญหาเรื่องอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมที่ทุกคนให้ความเห็นว่า เป็นปัญหา และปัญหานี้จะต้องได้รับการแก้ไขเป็นการเร่งด่วนเพื่อนำมาซึ่งความสงบสุขส่วนรวมของสังคม จะต้องดำเนินการแก้ไขตามแนวทางนี้

3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ในการให้คำปรึกษาและการแนะแนวเชิงพุทธวิธีมาใช้กับนักเรียนในกรุงเทพมหานคร พบว่า

ผู้ให้คำปรึกษาและการแนะแนว ประกอบด้วย พระสงฆ์ พ่อแม่ผู้ปกครอง และครูบาอาจารย์ ซึ่งเป็นผู้มีความใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อนักเรียนในฐานะเป็นผู้สั่งสอนอบรม ฝึกหัดนักเรียนให้อยู่กรอบวินัยและปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักศีลธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะต้องชี้แนะวิธีการดำเนินชีวิตดีงาม มีความถูกต้องตามหลักปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว และสังคม ฉะนั้น ผู้ให้คำปรึกษาและการแนะแนวนอกจากจะมีหน้าที่หลักคือการให้คำปรึกษาและการแนะแนวแล้ว ต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ นักเรียนด้วย เพื่อว่านักเรียนจะได้นำไปเป็นแบบอย่างของการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม ไม่ผิดหลักศีลธรรม จริยธรรม ความเป็นชาวพุทธ คือต้องตระหนักอยู่เสมอว่า การกระทำใดๆ ลงไปต้องคำนึงถึงการไม่เบียดเบียนทั้งตนเอง และผู้อื่น อันเป็นเป้าหมายหลักที่พระพุทธศาสนาต้องการให้เกิดมีขึ้นกับพุทธบริษัท

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการปฏิบัติ

1.1 ผลจากการศึกษาผู้วิจัยเห็นว่า ปัญหาของสังคมไทยปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสถาบันครอบครัว สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองการปกครอง ล้วนแล้วมีปัญหาทั้งสิ้นเพราะพลเมืองในประเทศส่วนมาก ยังมองข้ามสถาบันขั้นพื้นฐานอันเป็นรากแก้วที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในสังคมให้สังคมมีจิตสำนึกรักความสงบสุขสันติภาพ ได้แก่ สถาบันครอบครัว ด้วยเหตุที่ว่าครอบครัวนั้นเป็นจุดเริ่มต้นของสังคมและประเทศชาติ ในเมื่อสถาบันครอบครัวมีความสงบสุขเกิดความรักใคร่ปรองดองกัน ด้วยอาศัยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาคอยคุมความประพฤติของกุลสตรีทั้งหลาย ให้จิตใจใสสะอาดปราศจากมลทิน ก็สามารถสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญตามไปด้วย

1.2 แต่ตรงกันข้ามสภาวะการณ์ของสังคมไทยปัจจุบัน มีปัญหาไม่รู้จบสิ้น มีความขัดแย้งกันตั้งแต่ภายในครอบครัว ตลอดจนปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ขาดความยุติธรรมภายในสังคม โดยเฉพาะสถาบันการเมืองการปกครองอันเป็นสถาบันหลักที่กำหนดทิศทางของประเทศให้เจริญขึ้น หรือก็เสื่อมลง ก็อยู่ที่ผู้นำเป็นหลัก เพราะในเมื่อผู้นำขาดความยุติธรรม ไม่สามารถชี้นำสร้างสังคมแห่งความปรองดองภายในประเทศแล้ว ปัญหาต่างๆ ก็ตามมาเป็นอยู่ที่เป็นตัวชี้วัดถึงความปรกติสุขของสังคม คือว่า เมื่อทุกครอบครัวมีสภาพเศรษฐกิจไม่ดี อยู่ดี ก็ไม่เกิดปัญหาการแตกแยกในครอบครัว เยาวชนก็ไม่มีปัญหา สังคมก็เป็นสุข ชาติก็จะเจริญแต่หลักการทั้งหลายที่กล่าวมา จะประสบผลสำเร็จประการใดนั้นอยู่ที่ว่า ผู้นำประเทศและองค์กรต่างๆของสังคม ต้องให้ความสำคัญกับสถาบันพระพุทธศาสนาเพราะเป็นสถาบันที่ช่วยให้สภาวะที่รุนแรงของโลก ธรรมชาติ และมนุษยชาติอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาพุทธวิธีเชิงพุทธหรือพุทธวิธีสร้างความปรองดองภายในครอบครัวตัวชี้วัดเรื่องความรัก

2.2 ควรมีการศึกษาวิเคราะห์เรื่องทิศ 6 ในมิติที่ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในสังคมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). **คุณธรรมและจิตสำนึกของข้าราชการครู**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2544). **พุทธศาสตร์กับการแนะแนว**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- มัทนา สังฆะกฤษณ์. (2550). คุณธรรมนำความรู้สู่สถานศึกษา. **วารสารวิชาการ** 10 (3) กรกฎาคม-กันยายน.
- วัชร ทรัพย์มี. (2525). **ทฤษฎีและกระบวนการให้คำปรึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาจิตวิทยาคณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักพัฒนาสุขภาพจิตเด็กและสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์. (2547). **ความรู้สุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นสำหรับปฏิบัติงานเครือข่ายสุขภาพจิตล**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.